אֶחָד וְהוּא (יב) **בְּבֵית** (ה) אַחַר אֲפִלּוּ הַפֶּתַח פָּתוּחַ וְיוֹשֵׁב (ו) (יג) **בְּצָדָה** וְרוֹאֶה אוֹתָהּ, אִם אֵין לָהּ רֵיחַ יָכוֹל לִקְרוֹת, דְּכֵינָן שֶׁהִיא בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת קָרֵינַן בֵּיהּ שַׁפִּיר 'וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ' (דברים כג טו) לְהָרַא"ש, * אֲבָל לְהָרַשְׁבָּ"א (יד) * דַּוְקָא כְּשֶׁאֵינוֹ (טו) רוֹאֶה (ז) * אוֹתָהּ. (טז) [ז]**וְאִם** יֵשׁ לָהּ רֵיחַ, (יז) * לֹא מְהַנֵּי הַפְסָקָה (יח) * וְלֹא שְׁנוּי רְשׁוּת, [ח]יֵשׁ אוֹמְרִים דְּכִי הֵיכִי דְּהַפְסָקָה מוֹעֶלֶת לַצּוֹאָה עַצְמָהּ הָכִי נַמִּי מוֹעֶלֶת לְרֵיחַ רַע (יט) (יט) שָׁלָהּ: **ג** [ט]חֲצֵר קְטַנָּה שֶׁנִּפְרְצָה בְּמִלּוֹאָהּ לַגְּדוֹלָה וְהַגְּדוֹלָה עוֹדָפָת עָלֶיהָ מִן הַצְּדָדִים, [י]קְטַנָּה לֹא חֲשִׁיבָא כְּבֵית בִּפְנֵי עַצְמָהּ, כֵּיוָן שֶׁנִּפְרְצָה בְּמִלּוֹאָהּ לַגְּדוֹלָה, אֲבָל הַגְּדוֹלָה כֵּיוָן שֶׁכְּתָלֶיהָ עוֹדְפִים עַל שֶׁל קְטַנָּה מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, חֲשִׁיבָא כְּבֵית בִּפְנֵי עַצְמָהּ, הִלְכָךְ אִם צוֹאָה בַּגְּדוֹלָה אָסוּר לִקְרוֹת בַּקְּטַנָּה עַד * שֶׁיַּרְחִיק (כ) כַּשִּׁעוּר, וְאִם צוֹאָה בַּקְּטַנָּה מֻתָּר לִקְרוֹת בַּגְּדוֹלָה בְּלֹא הַרְחָקָה (כא) * אִם אֵין מַגִּיעַ לוֹ (טז) רֵיחַ רַע: ד [כב]צוֹאַת כֶּלֶב וַחֲזִיר, * אִם נָתַן בָּהֶם עוֹרוֹת, מַרְחִיקִים מֵהֶם כְּמוֹ מִצּוֹאַת אָדָם, וְאִם לָאו, דִּינָם

ז רמב"ם שם (ה"ט). ח רבינו יונה (סוד: ד"ה ואם) והרא"ש (שם) בשם רבני צרפת. ט ערוכין צ"ב (ע"ב). י ברכות כ"ה (ע"א).

בְּאֵר הַיטֵב

רֶחֶב אַרְבָּעָה טְפָחִים הֲרֵי שִׁפּוּר הַפֶּסֶק, עַיֵּן שָׁם. (וּבְסֵפֶר אֲלִיהוּ רַבָּה (סק"ו) חוֹלֵק עַל ט"ז וּפֶסֶק כְּדָצֵת הַב"ח, וְכֵן פֶּסֶק הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"ט) עַיֵּן שָׁם): (ה) **אַחַר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּחֶדֶר אַחַר: (ו) **בְּצָדָה.** פֵּרוּשׁ אֵצֶל הַפֶּתַח: (ז) **אוֹתָהּ.** וְנִרְאֶה לִי דְּאִם מַעֲצִים עֵינָיו אוֹ בַּלַּיְלָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

הַדִּין אִם הַתִּינוֹק הַשְׁתִּין מַיִם וְכוּ'. וּבְסֵפֶר מוֹר וּקְצִיעָה כָּתַב דְּאִם תִּינוֹק הַשְׁתִּין מַיִם בְּעוֹד שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתְפַּלֵּל בְּקוֹל רָם וְאֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יוֹדֵעַ, אֵין לְהַשְׁתִּיקוֹ, וְעִקַּר טַעֲמוֹ הוּא כֵּיוָן דְּאִסּוּר מֵי רַגְלַיִם אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, מִפְּנֵי כְּבוֹד הַצִּבּוּר רְאוּי לְהַעֲמִיד עַל דִּין תּוֹרָה. **וְכֵאֶמֶת קָשֶׁה לִדְחוֹת בָּזֶה כָּל הָאַחֲרוֹנִים שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ סְבָרָא זוֹ מִשְּׁמַע דִּלְא סְבִירָא לְהוּ, אִם לֹא שֶׁהַמֵּי רַגְלַיִם הוּא מֵאֵיזֶה חוֹלֶה הַמְטַפְטֵף לְאָנְסוֹ שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְגָלוֹת שֶׁלֹּא לְבַיְשׁוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הוּא חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹתָיו שֶׁל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְפִי מַה שֶּׁאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין הַיּוֹם לְצֵאת בִּתְפִלַּת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, אֲפִלּוּ הָכִי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהַקֵּל כְּמֵי רַגְלַיִם שֶׁלֹּא לְהוֹדִיעַ לְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְהַשְׁתִּיקוֹ. וְאִם הָיָה הַמֵּי רַגְלַיִם בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו שֶׁל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְעַד שֶׁהֲבִיאוּ מַיִם לְהַשִּׁיל בָּהֶן שֶׁהֶה כְּדֵי לִגְמֹר כָּל הַתְּפִלָּה אִי צָרִיךְ לְחַזֵּר לְרֹאשׁ בְּשָׁבִיל זֶה, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע"ח בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד"ה וכן עיקר):

ב * **אֲבָל** [כ]**דְּהַרַשְׁבָּ"א וְכוּ'.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש או שהיתה) מַשְׁמַע דִּלְעִקַּר הֲלָכָה תְּפִסִינַן כְּהָרַא"ש, וְכֵן כָּתַב הָעֵלַת תְּמִיד (סק"ה), וּמִדִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע שֶׁמְּצַדֵּד יוֹתֵר לְהָרַשְׁבָּ"א. כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו) בְּשֵׁם הַנַּחֲלַת צְבִי (סק"ב), וְכֵן כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח). [ג]**וּבְחַיֵּי אָדָם** (שם) **מַשְׁמַע דְּהוּא סָפֵק דְּרַבָּנָן, וְכֵן נכון:**

* **דַּוְקָא כְּשֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה. וְהַרְהוּר מֻתָּר בְּכָל גַּוָּנֵי,** דְּכֵיוָן דְּנַפְקָא לָן רַק מִ"לֹא יִרְאֶה" לֹא חָמִיר מִנֶּגַע עָרְוָה דְּקַיְימָא לָן דְּהַרְהוּר מֻתָּר. [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח) וְחַיֵּי אָדָם (שם)]:

* **אוֹתָהּ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יד) שֶׁכָּתְבָנוּ דְּאִם מַעֲצִים עֵינָיו אוֹ בַּלַּיְלָה שָׁרֵי בְּזֶה לְכֵלֵי עָלְמָא. כֵּן כָּתַב הַמְגַן אַבְרָהָם (סק"ח), וְטַעְמוֹ דְּכֵיוָן שֶׁהוּא בִּרְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְאֵינוֹ רוֹאֶה לְהֶדְיָא אֵין כָּאן מִשּׁוּם 'מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ' וְלֹא מִשּׁוּם 'לֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר'. וּבִפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א) הַקְשָׁה עַל דִּינוֹ לְפִי מַה שֶּׁכָּתְבָנוּ לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן ע"ה מִסֶּקֶנַת הָאַחֲרוֹנִים לְעִנְיַן אָסוּר עֶרְוָה דַּאֲפִלּוּ בְּעוֹצֶם עֵינָיו אִית בֵּהּ גַּם כֵּן מִשּׁוּם 'לֹא יִרְאֶה בְךָ' וְגוֹ' הוּא הַדִּין דַּאֲפִלּוּ בְּעִנְיָנֵנוּ יֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה, וְלֹא שָׁרֵי אֶלָּא בְּשֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִרְאוֹת הַצּוֹאָה מֻחְמֶּמֶת גְּבֹהוֹ אוֹ עָמְקוֹ. אֲמָנָם לְפִי מַה שֶּׁמְּצַדֵּד הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ע"ה (מש"ז סק"ב) דַּאֲפִלּוּ בְּעֶרְוָה גּוּפָא אִם הוּא בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת מֻתָּר לְכֵלֵי עָלְמָא בְּעוֹצֶם עֵינָיו אֵין כָּאן שׁוּם קֻשְׁיָא, עַל כֵּן יֵשׁ לְהָקֵל בְּשַׁעַת הַדְּחַק, וּכְלָאו הָכֵי הֲלֹא הָרַבֵּה תּוֹסְפִסִין כְּהָרַא"ש וְהֵנִי סְפֵק סְפֵקָא, וְכֵן כָּתַב הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין ממה צריך להרחיק בק"ש סי"ח). **וְהִנֵּה כְּשֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל וְחָזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו הַחַלּוֹן הַפְּתוּחָה, נִרְאֶה לִי דְּבָזֶה לְכֵלֵי עָלְמָא יֵשׁ לְהָקֵל כְּשֶׁעוֹצֶם עֵינָיו,** דְּיֵשׁ לְצָרֵף לָזֶה עוֹד דַּעַת הַבַּ"ח לְעֵיל בְּסִימָן ע"ו (ס"ב) דְּסְבִירָא לֵהּ דְּבִצּוֹאָה דְּאַרְבַּע אַמּוֹת אַף לְפָנָיו, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהוּא בִּרְשׁוּת אַחֵר, **וּבְלֹא עֶצְימַת עֵין נָכוֹן לְהַחְמִיר, וְכֵן הַמִּנְהָג:**

* **לֹא מְהַנֵּי הַפְסָקָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַה שֶּׁהִזְכִּיר בְּתְּחִלָּה שֶׁהֶחְיְרָה עַל מָקוֹם גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. וְהִנֵּה לְטַ"ז (סק"ג) בְּוַדַּאי נִיחָא, דְּסְבִירָא לֵהּ דְּאֵין אָנוּ צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה רֹחַב אַרְבָּעָה וְאַף עַל פִּי כֵן חֲשִׁיב הַפְסֵק, אֲבָל לְהַמַּ"ח (ס"ג) דְּסְבִירָא לֵהּ שֶׁיִּהְיֶה גַּם כֵּן רֹחַב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה אִם כֵּן לָמָּה מִקְרֵי זֶה בְּשֵׁם הַפְסָקָה וְהָלֹא גַּם זֶה הוּא רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן קָצָת:

* **וְלֹא שְׁנוּי רְשׁוּת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"ז מַה שֶּׁכָּתַב דְּבִנְיַן אַרְבַּע אַמּוֹת כו'.** הוּא דַּעַת הַלְּבוּשׁ וְהַגְּרַ"א וְהַחַיֵּי אָדָם (שם סי"ד), וְהַיֵּשׁ מְקִלִּין הוּא הַפְּרִישָׁה (סק"ו) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) וְהַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם) וְהַשֻּׁלְחָן שְׁלֹמֹה (ס"ב). **וְהִפְרִי מְגַדִּים** בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב ה' **נִשְׁאַר בְּצָרְיךְ עִיּוּן. וְכֵן בְּמַכָּסֶה וְהָרֵיחַ נוֹדֵף [יֵשׁ] גַּם כֵּן דַּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּהַקְדָּמָה אוֹת ז' עַיֵּן שָׁם:

ג * **שֶׁיַּרְחִיק כַּשִּׁעוּר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"כ) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַבַּיִת יוֹסֵף, וּלְמָלָא עַל הַשְּׁלִיט הַגְּדוֹל הַבַּיִת יוֹסֵף אֵיךְ פְּשִׁיטָא לֵהּ זֶה כָּל כָּךְ וְלֹא זָכַר אֲשֶׁר לְפִי דִּבְרֵי רַשִׁ"י** בְּעֵרוּבִין צ"ב עַמּוּד א' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אָסוּר לְזֹרֶע שֶׁפָּרַשׁ לְמָקוֹם הַפֶּתַח שֶׁל הַגְּדוֹלָה עַיֵּן שָׁם מְפֹרָשׁ **בְּגְדוֹלָה וְאֵין רֹחַב אַרְבַּע אַמּוֹת מִן הַפֶּתַח** [ח]**מְמִילָא אָסוּר בְּכָל הַקְּטַנָּה,** דִּבְחַד מַתְחָא מַתְחִינְהוּ שָׁם הַגְּמָרָא עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ"א שָׁם בְּהָרִיָּא (ד"ה צואה), וְהַתּוֹסָפוֹת שָׁם עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁאִלְמָלֵי אַף דִּבְתְּחִלָּה רָצוּ לְדָחוֹת פְּרוּשׁ רַשִׁ"י, מִכָּל מָקוֹם הֲלֹא לְבַסּוֹף הִכְרִיחוּ דְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י עִקָּר, אִם כֵּן יֵשׁ לָנוּ שִׁלְשָׁה עַמּוּדִים לְדִין זֶה וְלֹא זָכַר כְּלָל אֶת שִׁיטָתָם לֹא בְּזֶה וְלֹא בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר"ע סָעִיף מ"ט לְעִנְיַן כְּלָאִים, **וְצָרִיךְ עִיּוּן.** אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּסֵפֶר יְבַשֵּׁר טוֹב שֶׁהִקְשָׁה גַּם כֵּן קֻשְׁיָא זוֹ:

* **אִם אֵין מַגִּיעַ לוֹ רֵיחַ רַע. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"כ) **שֶׁפָּרַשׁ דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר דְּהַכַּוָּנָה שֶׁאֵין מַגִּיעַ רֵיחַ רַע בְּלֹא בְּהַגְדוֹלָה, דְּאִם הָיָה מַגִּיעַ הָיָה אָסוּר אֲפִלּוּ אִם לֹא הִגִּיעַ הָרֵיחַ עַד לוֹ לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַלְּבוּשׁ לְמַעְלָה** (ס"ב) **דְּגַם בָּזֶה** [ו]**בְּעִנְיַן דַּוְקָא אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכְּלָה הָרֵיחַ:**

ד * **אִם נָתַן בָּהֶם עוֹרוֹת. מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אִם נָטַל אַחַר כָּךְ הָעוֹרוֹת מֵהֶן וְנִתְיַבֵּשׁ וְנָטַל הָרֵיחַ רַע גַּם כֵּן שָׁם צוֹאָה עֲלֵיהֶן, וּמִלְּשׁוֹן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה בְּעִנְיַן זֶה** (טוּר: ד"ה לא) **לֹא מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה כֵּן** עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִמּוּךְ מֵעִנְיַן זֶה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח): (טו) פְּרִי מְגַדִּים (משז"ו סק"א דין ה): (מז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (יז) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח): (יח) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין ממה צריך להרחיק בק"ש סי"ח): (יט) אֲלִיָּה רַבָּה (שם): (כ) עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה אותה) **דַּיְשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּעוֹבֵר:**

(כא) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו אבל): (כב) כִּי הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ק יא): (כג) מִדְּבָרָיו נִרְאֶה לְכָאוֹרָה דְּאִם הָיָה בְּשַׁעַת הַדְּחַק, וְאִם הָיָה מַגִּיעַ רֵיחַ רַע לְמָקוֹם שֶׁנּוֹזְקִין בְּסָעִיף י"ד, וְשָׁם הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם) מַתִּיר בְּשַׁעַת הַדְּחַק. וְאִפְשָׁר דְּשָׁם מִשּׁוּם דִּמְצָרְפִינַן לָזֶה דַּעַת הָרַא"ש, **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בְּשוּ"ע הָרַב (ס"ה) כָּתַב שֶׁאִם עוֹצֵם עֵינָיו, וְכֵן בְּלֵילָה, מוּתָּר לְדִבְרֵי הַכֹּל כֵּיוָן שֶׁהִיא בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת וְגַם אֵינוֹ רוֹאֶה אוֹתָהּ בְּפוֹעֵל. **ב]** וּבְשוּ"ע הָרַב (ס"ד וס"ה וס"ז וסוף ס"ו) מִשְׁמַע דְּעָתוֹ כְּהַמַּקִּילִין שֶׁאִם הַצּוֹאָה בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת וְאֵין הָרֵיחַ רַע מַגִּיעַ אֵלָיו דִּי בָּזֶה שׁוּ"ע הָרַב (ס"ז) שֶׁדַּיָּן זֶה אָמוּר רַק בְּתִנּוֹק שֶׁאֵינוֹ נוֹסֵף, וְאִי"צ לְהַרְחִיק עוֹד דְּ אַמּוֹת. **ג]** אֲבָל בְּשוּ"ע הָרַב (ס"ה) כָּתַב שֶׁהֶעִיקַּר כְּדַעַת הָרַא"ש שֶׁאִם הִיא בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת אַע"פ שֶׁרוֹאֶה אוֹתָהּ מוּתָּר, וְאַעפ"כ טוֹב לְחוּשׁ לְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א. **ד]** דַּעַת הַמִּשְׁנָה בְּסוֹף הַסִּפּוּר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כְּדִין צוֹאַת שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק מֵהֶם ^כאִם אֵין בָּהֶם רֵיחַ רָע. (כב) * וְאִם יֵשׁ בָּהֶם (כג) רֵיחַ רַע * דִּינָם (כד) כְּצוֹאַת אָדָם: **ה** (כה) * ^לצוֹאַת חֲמוֹר (י) הָרַכָּה לְאַחַר שֶׁבָּא מֵהַדֶּרֶךְ וְצוֹאַת חָתוּל וּנְמִיָּה, וּנְבֵלָה מַסְרַחַת, דִּינָם כְּצוֹאַת אָדָם. ^מוְהַהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, אַף עַל פִּי שֶׁרוֹאֶה צוֹאַת בְּהֵמָה כְּנֶגְדּוֹ, אִם אֵין הָרֵיחַ (יא) בָּא לוֹ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְמִעוּט לִתְלוֹתָהּ בְּשֶׁל חֲמוֹר. ^נוּבְסָמוּךְ לָעִיר יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ לָחוּשׁ, לְפִי שֶׁרֹב הַבְּהֵמוֹת הַמְּצוּיוֹת שָׁם הֵם חֲמוֹרִים. הַגָּה: בְּמָקוֹם דִּשְׁכִיחֵי חֲמוֹרִים: **ו** * ^סבִּירוּשַׁלְמִי אוֹסֵר לִקְרוֹת כְּנֶגֶד מֵי רַגְלֵי חֲמוֹר הַבָּא מִן הַדֶּרֶךְ וּכְנֶגֶד צוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים (יב) (כו) ^עאֲדֻמָּה: **ז** ^פצוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים (כז) הַהוֹלְכִים בַּבַּיִת דִּינָהּ כְּצוֹאַת בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף, * אֲבָל (כח) הַלּוּל שֶׁלָּהֶם יֵשׁ בּוֹ סִרְחוֹן וְדִינוֹ כְּצוֹאַת אָדָם: **ח** ^צאָסוּר לִקְרוֹת כְּנֶגֶד * אַשְׁפָּה (כט) שֶׁרֵיחָהּ רַע: **ט** ^קיָצָא מִמֶּנּוּ רוּחַ מִלְּמַטָּה אָסוּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה

כ טוּר מִירוּשַׁלְמִי לְקַמָּן. ל יְרוּשַׁלְמִי ו׳ ע״ד (שם) וְהֵבִיאוֹ הָרֹא״שׁ (שם) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (שם ד״ה וצואת). מ טוּר בְּשֵׁם רַבִּי יְחִיאֵל אָחִיו וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (שם ד״ה ילמדנו). נ שָׁם בְּרַבֵּנוּ יוֹנָה. ס שָׁם. ע יֵשׁ מְפָרְשִׁים תַּרְנְגוֹלִים אֲדֻמִּים וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים צוֹאָה אֲדֻמָּה. פ שָׁם בְּבַבְלִי בְּתוֹסָפוֹת (ד״ה לית הלכתא) וְהָרֹא״שׁ וְהַמָּרְדְּכַי שָׁם (סי׳ עז). צ שָׁם בַּגְּמָרָא. ק שָׁם לְפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (ד״ה שאין) וְהָרֹא״שׁ בִּתְשׁוּבָה כְּלָל ד׳ סָעִיף א׳.

בְּאֵר הֵיטֵב

וּלְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּסָעִיף ב׳ שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן: **ה** (י) **הָרַכָּה.** וְהָנֵי מִסְתָמָא רֵיחָן רַע, וְלָכֵן אֲפִלּוּ יִזְדַּמֵּן פַּעַם אַחַת שֶׁאֵין מְרִיחִין אָסוּר, דַּהֲוֵי לֵיהּ כְּצוֹאַת אָדָם. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (יא) **בָּא לוֹ.** אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם רֵיחַ, כָּל שֶׁאֵין הָרֵיחַ בָּא לוֹ, שָׁרֵי. וּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּסָעִיף ד׳ וְאִם יֵשׁ בָּהֶם רֵיחַ רַע דִּינָם כְּצוֹאַת אָדָם, לָאו לְמֵימְרָא דְּצָרִיךְ לְהַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הָרֵיחַ, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּצָרִיךְ לְהַרְחִיק עַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג): **ו** (יב) **אֲדֻמָּה.** שֶׁקּוֹרִין עֶנְגְלִי״שׁ הָאן. בַּ״ח (ס״ג). (וּבְתַשְׁבֵּ״ץ) [וּבְרַשְׁבֵּ״ץ]

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ד (כב) **וְאִם יֵשׁ בָּהֶם וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם יָדְעִינַן שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם רֵיחַ רַע, *) (כג) אֲבָל מִסְתָמָא אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק בָּזֶה, דְּמִסְתָמָא אֵין בָּהֶם רֵיחַ רַע: (כג) **רֵיחַ רַע.** הַיְנוּ (כד) כָּל שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהִצְטַעֵר מֵאוֹתוֹ הָרֵיחַ. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם סי״ב), דָּבָר שֶׁטִּבְעוֹ רֵיחַ רַע כְּגוֹן עִטְרָן וְכַדּוֹמֶה, מֻתָּר, וְלֹא נִקְרָא צוֹאָה אֶלָּא מַה שֶּׁנִּסְרַח מֵחֲמַת עִפּוּשׁ. וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר מִנְחַת שְׁמוּאֵל (ברכות כה: ד״ה אמר רבא): (כד) **כְּצוֹאַת אָדָם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וּבָעִינַן (כה) הַרְחָקָה אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הָרֵיחַ מִלְּאַחֲרָיו וּמִלְּפָנָיו כִּמְלֹא עֵינָיו. וְאֶפְשָׁר אֲפִלּוּ אִם פָּסַק הָרֵיחַ אַחַר כָּךְ, מִכָּל מָקוֹם כְּבָר חָלָה עֲלַיְיהוּ שֵׁם צוֹאָה וְאָסוּר כְּמוֹ בְּצוֹאַת אָדָם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) חוֹלֵק עַל כָּל זֶה וּפָסַק דִּסְתָם צוֹאַת בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף לְבַד מֵאֵלּוּ הַיְדוּעִים שֶׁרֵיחָן רַע מְאֹד וּכִדְלְקַמָּן (כו) אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ בָּהֶם רֵיחַ רַע בְּעֵת הַיְּצִיאָה אֵין הָרֵיחַ רַע חָזָק כָּל כָּךְ וְדַרְכּוֹ לִפְסֹק, עַל כֵּן אֵין דִּינָם כְּצוֹאָה, ^{א]}וְאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, וְכֵן פָּסַק בְּסֵפֶר מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״י). וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס״ו) סוֹבֵר דְּהוּא סְפֵקָא דְּדִינָא, עַל כֵּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע אִם קָרָא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חוֹזֵר וְקוֹרֵא, וּבִתְפִלָּה יַחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל, וְיַתְנֶה אִם יָצָא שֶׁתְּהֵא לִנְדָבָה, עַיֵּן שָׁם. וְלִי נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר כְּלָל לְעִנְיַן תְּפִלָּה, דְּהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִים כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם: **ה** (כה) **צוֹאַת חֲמוֹר וְכוּ׳.** וְהָנֵי מִסְתָמָא רֵיחָן רַע, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם יִזְדַּמֵּן פַּעַם אַחַת שֶׁאֵין מְרִיחִין אָסוּר, דַּהֲוֵי לֵיהּ כְּצוֹאַת אָדָם, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה צואת): **ו** (כו) **אֲדֻמָּה.** מִלְּשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלְּפִי שֶׁהִיא אֲדֻמָּה הִיא מַסְרַחַת מְאֹד. וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁהַתַּרְנְגוֹלִים אֲדֻמִּים, הוּא מַה שֶּׁקּוֹרִין עֶנְגְלִי״שׁ הָאן [אִינְדִיק], כִּי צוֹאָתָן מַסְרַחַת מְאֹד. וּמֵהַנָּכוֹן שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק אוֹתָם בְּבַיִת שֶׁלּוֹמְדִים וּמְבָרְכִים שָׁם, וּבִפְרָט בְּבֵית תַּלְמִיד חָכָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּלֹא הִרְהוּר תּוֹרָה [מִסֵּפֶר מִנְחַת שְׁמוּאֵל בַּהֲלָכָה בְּרוּרָה (כה. ד״ה אמר רבא)]: **ז** (כז) **הַהוֹלְכִים בַּבַּיִת.** וַאֲפִלּוּ אִם עִקַּר חִיּוּתָן מֵחֲמֵשֶׁת מִינֵי דָּגָן גַּם כֵּן (כז) יֵשׁ לְהָקֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָדְעִינַן שֶׁצּוֹאָתָם מַסְרַחַת. וְהָעוֹפוֹת הַיּוֹשְׁבִים עַל בֵּיצָתָם יָדוּעַ שֶׁאָז צוֹאָתָם מַסְרַחַת מְאֹד, עַל כֵּן פָּשׁוּט דְּדִינָם אָז כְּצוֹאַת אָדָם וְכַנַּ״ל: (כח) **הַלּוּל שֶׁלָּהֶם.** הוּא בִּנְיָן קָטָן הֶעָשׂוּי לְאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין, (כח) וּמִפְּנֵי שֶׁרַבָּה בּוֹ צוֹאָה יֵשׁ בּוֹ סִרְחוֹן וְהוּא מָאוּס, עַל כֵּן דִּינוֹ כְּצוֹאַת אָדָם. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם ס״ו) דְּהוּא הַדִּין דִּיר שֶׁל בְּהֵמָה גַּם כֵּן אָסוּר מִטַּעַם זֶה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: **ח** (כט) **שֶׁרֵיחָהּ רַע.** וְדִינָהּ לְכָל דָּבָר

*) לא נמצא בשער הציון

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **וְאִם יֵשׁ בָּהֶם רֵיחַ רַע וְכוּ׳. לֹא קָאֵי עַל צוֹאַת כֶּלֶב וַחֲזִיר, כִּי אִם אַשְּׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, דִּבְכֶלֶב וַחֲזִיר קִים לְהוּ לַחֲזַ״ל שֶׁאֵין רֵיחָם רַע כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָתַן בְּתוֹכָם עוֹרוֹת,** כֵּן מוּכָח בַּגְּמָרָא שָׁם כ״ה עַמּוּד א׳ אָמַר רָבָא לֵית הִלְכְתָא וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם:

* **דִּינָם כְּצוֹאַת אָדָם. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כד) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דַּאֲפִלּוּ אִם פָּסַק הָרֵיחַ גַּם כֵּן אָסוּר.** כָּתַבְתִּי זֶה מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּהַמְחַבֵּר סְבִירָא לֵהּ דְּדִינוֹ מַמָּשׁ כְּצוֹאַת אָדָם וְשָׁם הוּא אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי כִּבְסִימָן פ״ב (ס״א) עַיֵּן שָׁם, **וְאִם כֵּן לְפִי זֶה כָּל שֶׁכֵּן בְּצוֹאַת חָתוּל וְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הַמֻּזְכָּרִים מִסְּעִיף ה׳ וָהָלְאָה אָסוּר אֲפִלּוּ נִפְסַק הָרֵיחַ אַחַר כָּךְ,** וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר הֲלָכָה בְּרוּרָה (כה. ד״ה אמר רבא). **וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מְבֹרָר כָּל כָּךְ אֶצְלִי דָּבָר זֶה,** דְּאֶפְשָׁר דְּלָזֶה קִיל מִצּוֹאָה מַמָּשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב ׳צוֹאַת חֲמוֹר הָרַכָּה׳, מַשְׁמַע דַּוְקָא כְּשֶׁהִיא עֲדַיִן רַכָּה אֲבָל אִם נִתְיַבֵּשׁ אַחַר כָּךְ מֻתָּר אַף דְּמִתְּחִלָּה הָיְתָה רַכָּה, וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּכַוָּנַת הַמְחַבֵּר רַק לְמַעֵט אִם הָיְתָה מִתְּחִלָּה יְבֵשָׁה דְּלֹא חָל עֲלָהּ שֵׁם צוֹאָה כְּלָל. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בִּפְנֵי מֹשֶׁה בִּירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ה) שֶׁכָּתַב כְּשֶׁהִיא עֲדַיִן רַכָּה, **וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:**

ה * **צוֹאַת חֲמוֹר וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כה) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְכֵן כָּתַב הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים** (שם ס״ו). ^{ב]}**אָמְנָם לְעִקָּרָא דְּדִינָא יֵשׁ לְפַקְפֵּק בָּזֶה,** דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּכָל עִקָּר שֶׁחָל עֲלַיְהוּ שֵׁם צוֹאָה אֵינוֹ רַק כִּי אִם כְּשֶׁיָּצְאוּ מִן הַבְּהֵמָה הָיוּ מַסְרִיחִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמִּתְּחִלָּה לֹא הָיָה בָּהֶן רֵיחַ רַע אֵין חָל עֲלַיְהוּ שֵׁם צוֹאָה כְּלָל, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְצוֹאַת אָדָם דְּאָסוּר שָׁם בְּכָל גַּוְנֵי. וּמַה שֶּׁהֻכְרַח הַמָּגֵן אַבְרָהָם לָזֶה, נִרְאֶה מִשּׁוּם דְּאִי לָאו הָכֵי מַה חִלּוּק יֵשׁ לְהַמְחַבֵּר בֵּין אֵלּוּ וּבֵין צוֹאַת שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף הֲלֹא בְּכֻלָּם פָּסַק הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ד׳ דְּאִם יֵשׁ בָּהֶם רֵיחַ רַע דִּינָם כְּצוֹאַת אָדָם, וְכֵן כָּתַב הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּזֶהוּ טַעַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְאִם כֵּן לְפִי מַה דְּפָסַק אַחַר כָּךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) בְּעַצְמוֹ כְּהַטּוּר דְּצוֹאַת שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף אֵינוֹ אָסוּר רַק עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְכָל זֶה, **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ו * **בִּירוּשַׁלְמִי אוֹסֵר וְכוּ׳ אֲדֻמָּה. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כו) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן תַּרְנְגוֹלִים הַגְּדוֹלִים [שֶׁקּוֹרִין אִינְדִי״ק אוֹ וַואלֶעכְשֵׁ״י הֶענֶע״ר].** ^{ג]}**וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים** (שם) **מַשְׁמַע בָּזֶה וְכֵן בְּלוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִין דְּאִם עָבַר וְקָרָא נָגְדָּן יַחֲזֹר וְיִקְרָא, וּלְעִנְיַן תְּפִלָּה יַתְנֶה** וְכַנַּ״ל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כד). וְנִרְאֶה לִי שֶׁטַּעְמוֹ מִשּׁוּם דְּמִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (שם ד״ה ובירושלמי) וְהָרֹא״שׁ (שם) מַשְׁמַע דְּלֹא פְּסִיקָא לְהוּ דִּין זֶה אַף בְּלוּל כָּל כָּךְ דְּדִינוֹ כְּצוֹאַת אָדָם, לָכֵן דַּעְתּוֹ דִּלְעִנְיַן תְּפִלָּה צָרִיךְ לְהַתְנוֹת, וּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי צָרִיךְ הָאָדָם לְהַחְמִיר דְּהוּא סְפֵקָא דְּאוֹרַיְתָא, לָכֵן כָּתַב הַמְחַבֵּר דְּדִינוֹ כְּצוֹאַת אָדָם:

ז * **אֲבָל הַלּוּל שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כח) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַחַיֵּי אָדָם לְעִנְיַן דִּיר שֶׁל בְּהֵמָה.** וּבְסֵפֶר קִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ (סי׳ ה ס״ה בלחם הפנים) כָּתַב דְּלֹא נְהִירִין לֵהּ דְּבָרָיו, וְגַם הַפּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּהוּ, וּמִלּוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִין יֵשׁ לְחַלֵּק, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר מִשּׁוּם דְּמִלְּבַד הַסִּרְחוֹן הוּא מָאוּס גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרֹא״שׁ (שם) וְהַטּוּר, וּמִי יֹאמַר דְּגַם בְּדִיר שֶׁל בְּהֵמָה שַׁיָּךְ סְבָרָא זוֹ. וְאֵין לְהָבִיא רְאָיָה לְהַקִּצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ מִמַּה דְּקַיְמָא לָן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ״ו (ס״א) דְּרֶפֶת בָּקָר חַיָּב בִּמְזוּזָה אַף דְּבֵית הַכִּסֵּא קַיְמָא לָן שָׁם (ס״ד) דִּפְטוּרָה אַלְמָא דְּלֹא נֶחְשֶׁבֶת כְּבֵית הַכִּסֵּא, דְּלוּלִין יוֹכִיחוּ דְּחַיָּבִים, וְעַל כָּרְחָךְ הַטַּעַם דְּאַף דִּלְעִנְיַן בְּרָכָה אָסוּר לְבָרֵךְ שָׁם כְּמוֹ בְּבֵית הַכִּסֵּא מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן מְזוּזָה אֵינָהּ בִּכְלָל שֶׁאֵין עֲשׂוּיָה לְדִירַת כָּבוֹד דִּיהֵא פָּטוּר מִשּׁוּם זֶה, עַיֵּן שָׁם. [וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח״א) כְּלָל ט״ו דִּין י״ב דְּנִשְׁאַר בָּזֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן]. אַךְ רְאָיָה אַחֶרֶת יֵשׁ לְהָבִיא לְהַקִּצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ, דִּלְהַחַיֵּי אָדָם דְּלָאו דַּוְקָא בְּצוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים דְּהוּא הַדִּין בְּצוֹאַת בְּהֵמָה מִפְּנֵי הָרִבּוּי שֶׁלָּהֶם נֶחְשֶׁבֶת כְּצוֹאַת אָדָם, אִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּצוֹאַת כְּלָבִים וַחֲזִירִים יִהְיֶה גַּם כֵּן הַדִּין כֵּן בְּדִיר שֶׁלָּהֶם, וְלֹא מַשְׁמַע שָׁם כֵּן בְּהַגְּמָרָא (כה.) לְפִי מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ שָׁם הַתּוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְלֵית הִלְכְתָא דְּהַבְּרַיְתָא דְּאוֹסֶרֶת בְּצוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים אַיְרֵי בְּלוּל שֶׁיֵּשׁ שָׁם הַרְבֵּה מִצּוֹאָתָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״שׁ, אִם כֵּן נוּכַל לוֹמַר דְּרֵישָׁא דְּהַבְּרַיְתָא דְּאוֹסֶרֶת בְּצוֹאַת כְּלָבִים וַחֲזִירִים אַיְרֵי גַּם כֵּן כִּי הַאי גַּוְנֵי, וְאַמַּאי קָאָמַר רָבָא שָׁם לֵית הִלְכְתָא כוּ׳, לוֹקְמֵי כְּהַאי גַּוְנָא, אֶלָּא וַדַּאי דִּבְכָל גַּוְנֵי שָׁרֵי בִּשְׁאָר דְּבָרִים לְבַד בְּצוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים, וְהַטַּעַם כַּנַּ״ל. אַךְ מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי בָּרוּר לַהֲלָכָה דְּהַדִּין עִם הַחַיֵּי אָדָם, וְלֹא מִטַּעֲמֵהּ, דְּרֶפֶת בָּקָר הוּא בִּכְלַל אַשְׁפָּה, וּכְבָר אָמְרוּ דִּסְתָם אַשְׁפָּה אֲפִלּוּ אֵין רֵיחָהּ רַע אֲסוּרָה מֵחֲמַת חֲזָקַת אַשְׁפָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צוֹאָה עַד שֶׁיִּבְדֹּק וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ע״ו סָעִיף ז׳, וְגַם הַקִּצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ יוֹדֶה לָזֶה. וּכְשֶׁהָרֶפֶת מַסְרִיחַ שֶׁדֶּרֶךְ לְהִצְטַעֵר מִמֶּנָּה בְּנֵי אָדָם אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְכָל זֶה, דְּהִיא בִּכְלַל אַשְׁפָּה שֶׁרֵיחָהּ רַע. **וְאִם פִּנּוּ (הָרֶפֶת) [הַצּוֹאָה] מֵהַדִּיר וְנִסְתַּלֵּק הָרֵיחַ רַע מֵהַדִּיר, נִרְאֶה דְּמֻתָּר אַחַר כָּךְ לִקְרוֹת שָׁם, אַךְ בִּתְנַאי שֶׁיִּהְיֶה בָּדוּק לוֹ גַּם הַכְּתָלִים מִצּוֹאָה, כִּי עַל פִּי הָרֹב מְצוּי טִנֹּפֶת עַל הַכְּתָלִים. עַל כֵּן שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מִזֶּה,** וְאָמְרוּ חֲזַ״ל בִּבְרָכוֹת כ״ד עַמּוּד ב׳ שֶׁמִּי שֶׁנִּזְהָר לִזְכֹּר דְּבַר ה׳ בִּקְדֻשָּׁה זוֹכֶה לַאֲרִיכַת יָמִים, עַיֵּן שָׁם בַּגְּמָרָא:

ח * **אַשְׁפָּה שֶׁרֵיחָהּ רַע. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כט) **דַּאֲפִלּוּ אִם הִיא בְּדוּקָה מִצּוֹאָה וּמֵי רַגְלַיִם, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים** (א״א ס״ק טו). **וּפָשׁוּט, דְּאִי לָאו הָכֵי אֲפִלּוּ אִם אֵין רֵיחָהּ רַע**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד **(כג)** כֶּסֶף מִשְׁנֶה (פ״ג ה״ו) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): **(כה)** **בְּטוּר אֲבָל הָעִנְיָנִים הַמֻּזְכָּרִים פֹּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ מִסְּעִיף ה׳ וּלְהָלְאָה:** **(כו)** תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (טז: ד״ה לא) וּלְבוּשׁ: **ז** **(כז)** פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יד) דְּלֹא כִּפְרִי חָדָשׁ: **(כח)** הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ מו):

ליקוטי דברי הרב: א] וכן פסק בשו״ע הרב (ס״ח). **ב]** אבל בשו״ע הרב (ס״ח) כתב כהמג״א שאע״פ שיזדמן שאין לה ריח רע אסור. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ט) כתב הן בצואת תרנגולים אדומים והן בלול תרנגולים שדינן כצואת אדם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah